

บันทึก

เรื่อง ภาษีเงินได้เกี่ยวกับเงินได้จากส่วนลดการจำหน่ายสลากกินแบ่งของรัฐบาล

ตามหนังสือกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ ๒๑๑๒/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๓ ว่า กระทรวงการคลังได้รายงานว่า ตามที่สำนักงานสลากกินแบ่งดำเนินการออกสลากกินแบ่งโดยกำหนดจ่ายส่วนลดให้แก่ผู้รับสลากไปจำหน่ายนั้น ตามทางปฏิบัติปรากฏว่า ได้มีการจ่ายส่วนลดเป็น ๒ กรณี คือ

กรณีที่ ๑ จ่ายให้สำนักงานการและจังหวัดต่างๆ ในฐานะที่รับสลากไปจำหน่าย เช่นร้อยละ ๑๐ แล้ว สำนักงานการและจังหวัดต่างๆ จ่ายให้แก่ผู้ค้าสลากอีกทอดหนึ่งร้อยละ ๕ ส่วนอีกร้อยละ ๑ ที่เหลือจากหักค่าใช้จ่ายแล้ว สำนักงานการและจังหวัดต่างๆ จ่ายให้แก่ผู้ปฏิบัติงานซึ่งเป็นข้าราชการของรัฐบาล

กรณีที่ ๒ จ่ายให้เอกชน บริษัท ห้างร้านทั่วไป ซึ่งรับซื้อสลากโดยตรงจากสำนักงานสลากกินแบ่งเต็มร้อยละ ๑๐

กระทรวงการคลังสงสัยว่า เงินได้จากการจำหน่ายสลากกินแบ่งก็ดี ส่วนลดที่จ่ายทั้ง ๒ กรณีนั้นก็ดี จะเป็นเงินได้พึงประเมินเพียงใดหรือไม่ จึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็น

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมายกองที่ ๑) ได้พิจารณาแล้ว ขอเสนอความเห็นดังต่อไปนี้

๑) เงินได้จากการจำหน่ายสลากกินแบ่ง

เงินได้จากการจำหน่ายสลากกินแบ่งจะเป็นเงินได้พึงประเมินหรือไม่นั้น ก็ต้องแล้วแต่ว่าเงินได้ที่กล่าวนี้เป็นเงินได้ประเภทที่ระบุไว้ในประมวลรัษฎากรหรือไม่ ในบรรดาเงินได้ที่บัญญัติไว้นั้น ประมวลรัษฎากรมาตรา ๔๐ (๘) ได้กล่าวถึงเงินได้จากการอาชีพต่างๆ ตามที่ได้ระบุไว้แล้ว และที่จะได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดชนิดขึ้นไว้ต่อไปด้วย การจำหน่ายสลากกินแบ่งนั้นหากจะถือว่าเป็นอาชีพ กรณีก็ย่อมจะเป็นปัญหาว่าเป็นอาชีพตามที่ระบุไว้นั้นหรือไม่ เมื่อได้ตรวจดูพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยภาษีเงินได้ พ.ศ.๒๕๕๒ แล้ว ปรากฏว่าการอาชีพต่างๆ ที่กำหนดขึ้นไว้ตามความในมาตรา ๔๐ (๘) นั้น ก็มีแต่เฉพาะ “การค้าขายของคนกลาง” เท่านั้น ที่อาจนำมาพิจารณาในเรื่องนี้ กล่าวคือ จะต้องพิจารณาว่า การจำหน่ายสลากกินแบ่งเป็นการค้าขายของคนกลางหรือไม่ การค้าขายของคนกลางนี้ย่อมหมายถึงการค้าขายตามนัยแห่งประมวลรัษฎากร สำหรับกรณีการขายสลากกินแบ่งจะถือว่าเป็นการขายอันจะต้องออกไปรับเงินตามที่บัญญัติไว้ในประมวลรัษฎากรหรือไม่นั้น ศาลฎีกาได้เคยวินิจฉัยไว้ในคำพิพากษาฎีกาที่ ๔๔๙/๒๕๔๘ (ระหว่างอัยการจะเช็งเทรา โจทก์ นางสาวบุญนาค จันทร์ จำเลย)

เป็นใจความว่า เงินที่ชำระนั้นมีใช่เป็นราคาส่งของการซื้อขาย หากเป็นเงินที่บุคคลชำระเพื่อเข้าเล่นเสี่ยงโชคในการพนันสลากกินแบ่ง กรณีจึงมิใช่การขายตามที่บัญญัติไว้ในประมวลรัษฎากร เมื่อการขายสลากกินแบ่งมิใช่การขายที่บัญญัติไว้ในประมวลรัษฎากรดังที่ศาลฎีกาได้วินิจฉัยดังกล่าวแล้ว ก็ไม่นับว่าเป็นการค้าขายของคนกลาง ดังนั้นเงินได้จากการจำหน่ายสลากกินแบ่งจึงมิใช่เงินได้พึงประเมิน

๒) เงินส่วนลดที่จ่ายให้แก่ผู้ค้าสลากและผู้ปฏิบัติงานซึ่งเป็นข้าราชการตามกรณี

๑

โดยที่ประมวลรัษฎากรมาตรา ๔๐ (๑) ได้บัญญัติถึง “ประโยชน์เพิ่ม” และมาตรา ๔๐ (๓) ได้บัญญัติถึง “เงินที่ได้เนื่องจากหน้าที่ตำแหน่งงานอย่างอื่นที่ทำได้” จึงมีปัญหาว่าเงินส่วนลดที่จ่ายให้แก่ผู้ค้าสลากและผู้ปฏิบัติงานซึ่งเป็นข้าราชการนั้น จะเป็นประโยชน์เพิ่มตามมาตรา ๔๐ (๑) หรือเงินที่ได้เนื่องจากหน้าที่ตำแหน่งงานอย่างอื่นที่ทำตามมาตรา ๔๐ (๒) หรือไม่

ในส่วนที่เกี่ยวกับประโยชน์เพิ่มนั้น มาตรา ๔๐ (๑) ได้ระบุไว้ชัดว่า ต้องเป็นประโยชน์เพิ่มซึ่งนายจ้างจ่ายหรือให้แก่ลูกจ้างของตนเป็นค่าจ้างแรงงาน แต่เงินส่วนลดที่สำนักงานสลากกินแบ่งจ่ายให้ในกรณีนี้ หากใช่เป็นการจ่ายเป็นค่าจ้างแรงงานให้แก่ลูกจ้างไม่ กับทั้งผู้ค้าสลากและข้าราชการดังกล่าวก็มีใช่เป็นลูกจ้างของสำนักงานสลากกินแบ่ง กรณีจึงไม่เข้ามาตรา ๔๐ (๑) ส่วนเงินที่ได้เนื่องจากหน้าที่ตำแหน่งงานอย่างอื่นที่ทำตามมาตรา ๔๐ (๒) นั้น โดยที่การค้าหรือการจำหน่ายสลากกินแบ่งมิใช่เป็นหน้าที่ตำแหน่งงานของข้าราชการ เพราะงานดังกล่าวไม่ใช่ราชการ

อนึ่ง แม้จะได้ความตามและผู้แทนกระทรวงการคลังชี้แจงว่า ทางราชการกระทรวงการคลังได้มีคำสั่งให้หน่วยราชการบางแห่งปฏิบัติงานนี้เสมือนเป็นตัวแทนของสำนักงานสลากกินแบ่งก็ตาม ก็ถือได้แต่เพียงว่าเป็นการขอร้องข้าราชการในหน่วยราชการนั้น ๆ ให้ช่วยทำเป็นส่วนตัวข้าราชการนั้นเท่านั้น หากเป็นเหตุให้งานนั้นมีสภาพเป็นราชการไม่ กระทรวงทบวงกรมเจ้าสังกัดของหน่วยราชการนั้นไม่ต้องรับผิดชอบในการจัดการเรื่องสลากกินแบ่งนี้ กรณีจึงไม่เข้ามาตรา ๔๐ (๒) โดยเหตุนี้เงินส่วนลดที่จ่ายให้แก่ผู้ค้าสลากและผู้ปฏิบัติงานซึ่งเป็นข้าราชการจึงมิใช่เงินได้พึงประเมิน

๓) เงินส่วนลดที่จ่ายให้แก่เอกชน บริษัท ห้างร้านทั่วไปตามกรณี ๒

เงินส่วนลดที่จ่ายในกรณีนี้ก็มิใช่เป็น “ประโยชน์เพิ่ม” ตามมาตรา ๔๐ (๑) หรือ “เงินที่ได้เนื่องจากหน้าที่ตำแหน่งงานอย่างอื่นที่ทำได้” ตามมาตรา ๔๐ (๒) โดยเหตุผลอย่างเดียวกับที่ได้กล่าวมาแล้วในข้อ ๒ ข้างต้น ดังนั้นจึงมิใช่เงินได้พึงประเมิน

(ลงชื่อ) ส. วินิจัยกุล

(นายเสริม วินิจัยกุล)

เลขาธิการ

คณะกรรมการกฤษฎีกา
มิถุนายน ๒๕๙๓